

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 89.

Fjerde Session.

30te Møde.

Onsdagen d. 1. December.

(Forts.)

J. Petersen (forts.): Den ærede Rigsdagsmand for Velle Amts 2den Valgfreds (Vinger) yttrede, at det maatte anses som et Indgreb i den geistlige Magt, naar det, at falde Skolelærerne, skulde være en Kirken uvedkommende Sag; Kirken og Skolen havde hidtil været betragtede som to nærstaaende Ting, som ikke kunde undvære hinanden; men jeg troer aldrig, at der kan være Rimelighed for, at Kirken, under de nærværende Forhold, kan blive bedre repræsenteret ved, at de største Lodsseiere alene beskikke Skolelærerne, end naar det overlades til Amtsraadene, efter Indstilling fra vedkommende Sogneforstanderskaber. Det forudsættes rigtignok, at han (den største Lodsseier) skal bekjende sig til den evangelisk-lutheriske Religion; men jeg troer, at der er ligesaa mange Skolepatroner, som bekjende sig til en Tro, som er dem aldeles ligegyldig, som det kunde berygtes af andre Mennesker. Det er tillige min Forudsætning, at, om vi ogsaa faae en ny Valglov for Communerne og Amtsraadene, ville Præsterne dog neppe kunne undværes. Jeg troer idetmindste for mit Vedkommende, at det er onskeligt, at de faae Sæde, enten det faa skeer ved Valg eller uden saadant, og, naar dette nu skeer, og Præsten, i Forbindelse med Amtmanden, kommer til at faae Sæde i en saadan Autoritet, saa troer jeg, at de Mand, som sidde som Repræsentanter for dem, som skulle have Fordeel af Skolelærerne, have en medvirkende Magt til at faae mange Sager afhjulpede paa en mere tilfredsstillende Maade, end naar det staaer i en enkelt større Lodsseiers Magt. Der kunde maaskee indvendes, at det ikke har Meget at betyde, hvad en simpel Bonde fremsører i Amtsraadet; men jeg troer

dog, at det har den særdeles Nytte, at de Mand, som troer, at en saadan Autoritet kan ordne Alt efter deres Ønske, mange Gange vende tilbage til Communerne med en Erfaring, som gjør deres Ansøelse meget mere moderat, og undertiden ere de overbeviste om, at det, som de troede kunde blive ganske anderledes, naar de havde været der, dog ikke stod til at forandre; jeg troer, at de overordnede Autoriteter, s. Ex. Amtsraadene og Ministeriet, som, paa Grund af deres Resolutioner, der gaae i en modsat Retning af Folkets Ønske, mangen en Gang er sat i et Slags Misforhold til Folket, som da faaer et Forsvar i disse Mand, som blive af deres Medborgere kaldte til at deeltage i disse Forretninger, thi de kunne forklare Forholdene, naar de komme hjem, og sige: saaledes er det gaaet, og der kunde ikke tages Hensyn til Dens eller Dens Ønsker, og saa bliver der altid en Begrundelse i Sagen, som jeg anseer for ønskelig i en constitutionel Stat, og kun, fordi dette Lovforslag paa den Maade, hvorpaa jeg forstod det under den foreløbige Behandling, kun tilsigter en Udvildelse af Folkets Ret i Henhold til Constitutionen, som vi nu dog maae erkjende at være ganske brugbar, vil jeg stemme for den, men kun under den Forudsætning, at det ikke gaaer videre, end der med Billighed kan pusses, at Folkets Ret skal strække sig.

Monrad: Jeg misfjender ingenlunde den ærede Forslagsstillers Interesse for Skolevæsenet og hans Kyndighed i Underviisningsvæsenet; men jeg kan desuagtet ikke alene ikke anbefale det af ham stillede Forslag til at gaae videre, men er endog nødt til at stille den Anmodning til ham, om han ikke, paa Grund af de mod samme fremsførte Betænkeligheder, maatte finde tilstrækkelig Grund til at tage sit Lovforslag tilbage. Jeg skal kun blive staaende ved en eneste Indvending, der imid-